

SNG Nova Gorica / Premiera: Galeb

Kruto razblinjanje iluzij

Z mešanimi občutki nemoči, nekakšne utrujenosti, razočaranja, ki jih ob neizpolnjenih željah prinašajo življenjske izkušnje, so gledalci odhajali iz velike dvorane Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, v kateri je bila v četrtek, 7. decembra 2017, premiera drame *Galeb* Antona Pavloviča Čehova (1860-1904). Znano delo pod naslovom *Utva*, ki ga je Čehov napisal proti koncu svojega življenja, l. 1896, in je o njem sam dejal, da piše "nekaj čudnega" in da z njim krši vsa scenška pravila, je tokrat na odru izlilo vso izpovedno moč velikega ruskega dramatika pod naslovom *Galeb*. Za nov svež slovenski prevod, ki v sodobnejšem jezikovnem zvenu še bolj osvetljuje brezčasno sporočilnost del Čehova, je poskrbel Borut Kraševc. V SNG Nova Gorica se je po desetih letih vrnil mednarodno uveljavljeni italijanski režiser Paolo Magelli (1947), rojen v Pratu (Toskana). Veliko je delal v državah nekdanje Jugoslavije, še predvsem na Hrvaškem. Režiral je tudi v številnih drugih državah po svetu, vodil je dve gledališči - v Zagrebu in rodnem Pratu (Teatro Metastasio). Njegove predstave s samo svojo poetiko so bile v gosteh na pomembnih gledaliških festivalih in dobivale tudi prestižne gledališke nagrade. Tudi sam je prejemnik veliko nagrad, nazadnje je bil l. 2014 deležen nagrade zlati lorovov venec festivala Mess v Sarajevu. V Novi Gorici je režiral *Le-toviščarje* Maksima Gorkega l. 2008 in *Zenitev* N. V. Gogolja l. 2001. Magelli se je že četrtič ukvarjal z dramo *Galeb*, "ki ga vznemirja, ker je tekst perverzno duhovit in zato strašno tragičen". Vsakič jo je obdelal na drugačen način. Kot je sam dejal, je do zdaj v gledališču mnogo "raziskoval" in pri uprizoritvah uporabljal najrazličnejše tehnološke pripomočke in pri tem preizkusil marsikateri nov pristop do dramskih del. Po vseh teh preizkušnjah in eksperimentiranju se je odločil, da v svojih odskih stvaritvah spet postavi v ospredje igralca z vsemi njegovimi čustvi, s katerimi lahko obogati in dopolni

lik, ki ga interpretira. Igralci so sprejeli ta njegov izziv in odlično uteljesili vse like te gledališke mojstrovine, ki jo preveva široka pahljača čustev. V drami, ki jo je Čehov imenoval komedijo - v njej so tudi komični trenutki -, ni veliko "zunanjega" dogajanja, veliko pa je razmišljanja, o umetnosti, literaturi. Protagonisti so zaverovani v to misel, da jih le ustvarjanje lahko reši iz sivega vsakdana, ko včasih ne vedo, kaj bi sami s sabo. Veliko več se dogaja v njihovih mislih in dušah, zato so trenutki tišine na odru včasih bolj zgovorni kot tisoč besed. Drama je prepojena z ljubeznijo. A ta se kaže v svojih neizpetih odtentkih. Marsikateri protagonist se razžira v ljubezni do nekoga, ki mu je ne vrača, ali se zateka v ljubezenski trikotnik, da bi potešil tisto vročo željo po ljubezni, ki je ne najde v zakonskem sopotniku. To hlastanje po ljubezni je že prav bolestno, saj se ne morejo izvleči iz teh nesrečnih čustvenih spon, ki jim grenijo življenje. Igralski ansambel SNG Nova Gorica je z gosti Nejcem Cijanom Garlattijem, Branetom Grubarjem in Matjažem Tribušonom spet izkazal svojo igralsko moč in se še bolj intenzivno kot sicer poglobil v dodeljene vloge in naddrobno orisal like in njihove zapletene značajske in psihične nianse. Vsak izmed teh nosi v sebi nekaj neizpolnjenega, neizpetega, kar mu ne da živeti. Še najbolj se ta nepotešenost izrisuje v likih Nine, Konstantina in Maše. Mlada Nina, ki jo Urška Taufer izredno doživeto in zrela najprej predstavlja kot dekle, polno svetlih želja, da bi postala igralka in se uveljavila v tem poklicu. Po neuspelem nastopu na odru ob jezeru na posestvu slavne igralkine se odpravi z doma, išče sreče v gledališču, a zabrede v nesrečno ljubezensko razmerje z znanim pisateljem. Ta jo izrabi le kot trenutno "igračko" in "snov" za novo knjigo. Ob tej bridki izkušnji se ji seveda razblinijo vse nekdanje iluzije in pristane na trdih tleh krute, grenke realnosti.

Mladi pisec dramskih del Konstantin Trepljev, ki je zaljubljen v Nino, je sin slavne vase zagledane, sebične igralkine Irine, ki prisega na tradicionalno gledališko umetnost in se kiti z njo, sam pa bi rad ustvaril nekaj novega. Žal, tudi on tragično propade. Njega je z vsemi viharji, ki vihrajo v njem, upodobil Nejc Cijan Garlatti. Mašo kot mlado žensko, ki jo razžira ljubezen, namenjena človeku, ki ji je ne vrača, zato jo zatre v sebi, s tem da se poroči z učiteljem, ki ga sploh ne ljubi, je v ostrine močne deziluzije odela Arna Hadžialjevič, ki vsakič preseneča s svojim zmeraj bolj izpiljenim in poglobljenim interpretativnim izražanjem. Irina v posebitvi Ane Facchini je igralka, ki vidi le sebe in svoje velike igralske talente ter se s ponižujočimi besedami obrača na sina in ga tlači s svojo močno osebnostjo. Njena igra je energična, suverena, mestoma prav kruta. Brane Grubar je Irinin ostareli, neoženjeni brat Pjotr Sorin, ki nima kaj več pričakovati od življenja. Gorazd Jakomini je resen, strog stvarer Ilini nega posestva; grob je z ženo Polino Andrejevno, ki jo je kot strto, strastne ljubezni željno žensko upodobila Helena Peršuh. Matjaž Tribušon je odigral pretkanega pisatelja Trigorina, ki stre srce in življenje mlade Nine in pri tem ostane

ravnodušen kot ob smrti galeba, ki ga je Konstantin Trepljev ustrelil iz gole lovske strasti. Mrtva ptica je padla ravno pred mlado dekle Nino kot zla slutnja. Blaž Valič je odigral bolj "ciničnega" zdravnika, ki na podeželju preganja dolgčas tudi z ljubezenskimi razmerji s poročenimi ženskami. Semjon Medvedenko v posebitvi Matije Rupla je v usodo vdan učitelj, ki mora preživljati brate in sestre in ga žena Maša prezira.

V delu *Galeb* je Čehov še bolj okrutno in ostro razdril vse iluzije likov, ki nastopajo v njem. Tudi slava jim ne prinese sreče, talenti,

na katere se nanašajo, pa so varljivi.

Predstava *Galeb* v natančno obdelanem, pronicljivem režijskem konceptu Paola Magellija, ob katerem je bila njegova zvesta sodelavka dramaturginja Željka Udovičič Pleština, je tokrat res ubral neko drugo režijsko pot – gledalcem bi sicer lahko prihranil detalj moške golote, ki je bil sam sebi namen, brez njega prizor ne bi bil nič manj poveden! –, pusti v

gledalcu močan vtis. Tudi scenška podoba na "široko razprtem" odru, zamejenem s platnom v ozadju, skozi katerega pronica svetloba in zarisuje pokrajino, je dognana, in tudi pod, posut z nekakšno zmesjo trave, maha in zemlje, učinkovito predstavlja dogajanje ob bregu jezera (scenograf Lorenzo Bacci). Kostumograf Leo Kulaš je igralce oblekel v brezčasne kostume, ki poudarjajo njihova razpoloženja. Poglavlje

zase predstavlja glasba, katere avtorja in hkrati izvajalca sta Ivanka Mazurkijević in Damir Martinović Mrle. Svojevrsten glasbeni par glasbo ustvarja tudi z "igranjem" britvice po strunah klavirja in opni bobna in zvoke računalniško oblikuje in preoblikuje. Glasba, glasno izvajana v živo s posebnimi zvoki, in glas pevke Ivanke še poudarjata tiste občutke tesnobe brezizhodnosti in usodnosti.

Iva Koršič

Ana Facchini, Matija Rupel, Matjaž Tribušon, Brane Grubar, Urška Taufer, Gorazd Jakomini, Blaž Valič, Helena Peršuh (foto SNG NG / Peter Uhan)